

УДК 519.7; 681.5.

М. Савчук

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ МОДЕЛЮЮЧОЇ СИСТЕМИ VISSIM

Для визначення властивостей та характеристик проєктованих систем та технічних об'єктів, ще до їхнього виготовлення, уточнення їхньої структури і параметрів використовуються методи їх моделювання. Це дозволяє одержати проєкт працездатної системи, яку не прийдеться істотно допрацьовувати тоді, коли вона буде виготовлена. Таким чином, моделювання скорочує й здешевлює процес проєктування й реалізації систем і об'єктів.

Комп'ютерна моделююча системи в подальшому КМС VisSim призначена для побудови, дослідження й оптимізації віртуальних моделей фізичних і технічних об'єктів, у тому числі й систем керування. VisSim це аббревіатура виразу Visual Simulator - візуальним, сприйманим зором, середовище й засіб моделювання.

Система надає розробнику розвинений графічний інтерфейс, використовуючи який, дослідник створює модель із віртуальних елементів з деяким ступенем умовності так само, якби він будував реальну систему із справжніх елементів. Це дозволяє створювати, а потім досліджувати й оптимізувати моделі систем широкого діапазону складності.

При описі й наступній побудові моделі в середовищі VisSim немає необхідності записувати й вирішувати диференціальні рівняння, програма це зробить сама по запропонованій їй дослідником структурі системі й параметрах її елементів. Результати рішення виводяться в наочній графічній формі. Тому програмою можуть користуватися й ті, хто не має глибоких пізнань у математиці й програмуванні.

При використанні VisSim не потрібно володіти програмуванням на мовах високого рівня або асемблері. У той же час фахівці що володіють програмуванням, можуть створювати власні блоки, доповнюючи ними багату бібліотеку стандартних блоків VisSim'a.

Моделювання систем керування – далеко не все коло завдань, які можна вирішувати в VisSim. Наприклад, у цій програмі при бажанні можна розв'язувати диференціальні рівняння причому VisSim робить це значно ефективніше й швидше, ніж відома програма математичної спрямованості MathCAD. При порівнянні і більш високій продуктивності, ніж у програми Simulink, що входить у солідний програмний пакет MathLab, VisSim займає в сотні разів менше місця на жорсткому диску й в оперативній пам'яті.

Інтерфейс програми - це сукупність засобів, що дозволяють людині спілкуватися з нею:

- вводити й одержувати дані,
- контролювати хід виконання комп'ютером програми,
- подавати керуючі впливи на вхід й спостерігати реакцію на них програми.

З погляду дослідника інтерфейс програми VisSim являє собою інтерактивний віртуальний лабораторний стенд, що забезпечує побудову моделей з окремих блоків, запуск процесу моделювання, керування ним і контроль результатів. Мова та програмне середовище VisSim все ширше застосовується в розробці систем керування та цифрової обробки сигналів для моделювання електричних, гідравлічних, механічних, теплових процесів, а також для дизайну та економетриці.